

Aktivitetsmöte om Kungliga Djurgårdens förvaltning 7 april 2022

Vår ordförande Lars-Åke hälsade välkomna till en välfylld aula.

Han passade på tillfället att uppmana oss alla att "kryssa en pensionär" i höstens val, oberoende av vilket parti som får vår röst.

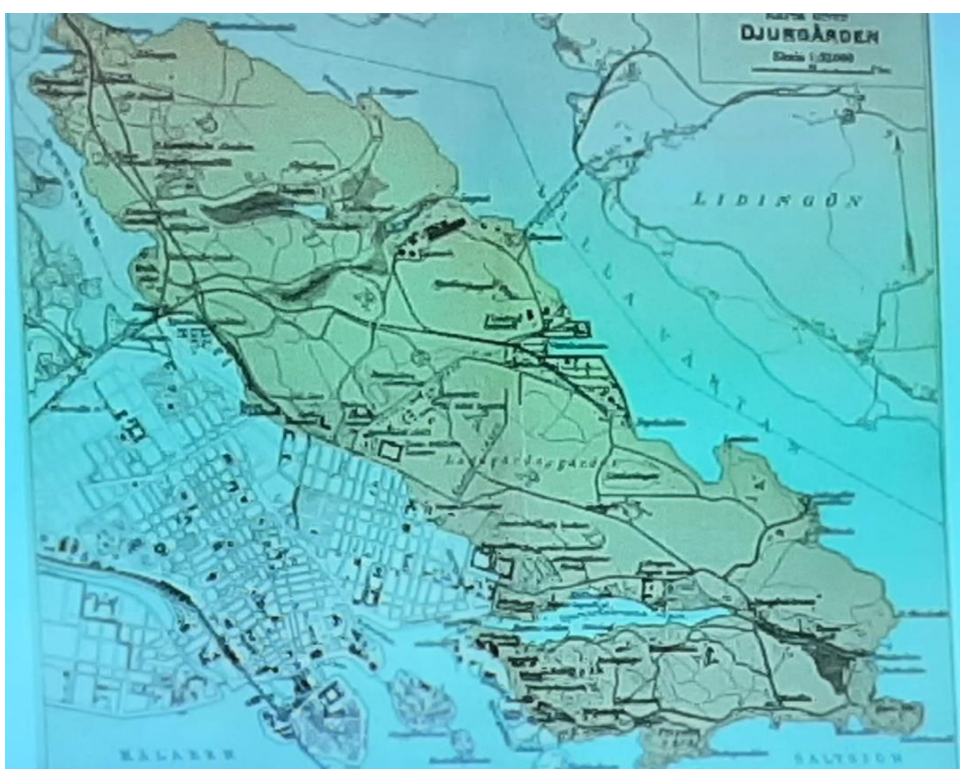
Vår åldersgrupp är ju sorgligt underrepresenterad i riksdagen.

Sen introducerades dagens talare, slottsfogde Magnus Andersson.

Hans uppgift är att "förvalta Konungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården" som det står i hans tjänstebeskrivning.

Det innebär att han ska värna om kulturhistorien på ön, vårda naturen och se till att Djurgården är en trevlig plats för rekreation.

Djurgårdens 1000 hektar mark är så mycket mer än Djurgårdsön, som bara upptar en tredjedel av ytan.

Men Magnus började med att berätta från början och då landar man så långt tillbaka i tiden som på 1200-talet.

Intresset för jakt hade växt i Sverige och Johan III anlade på 1570-talet den första egentliga "djurgården" med renar, hjortar och älgar.

På 1680-talet inhägnade Karl XI hela Norra och Södra Djurgården till en jaktpark, något som fanns vid varje europeiskt hov med självaktning.

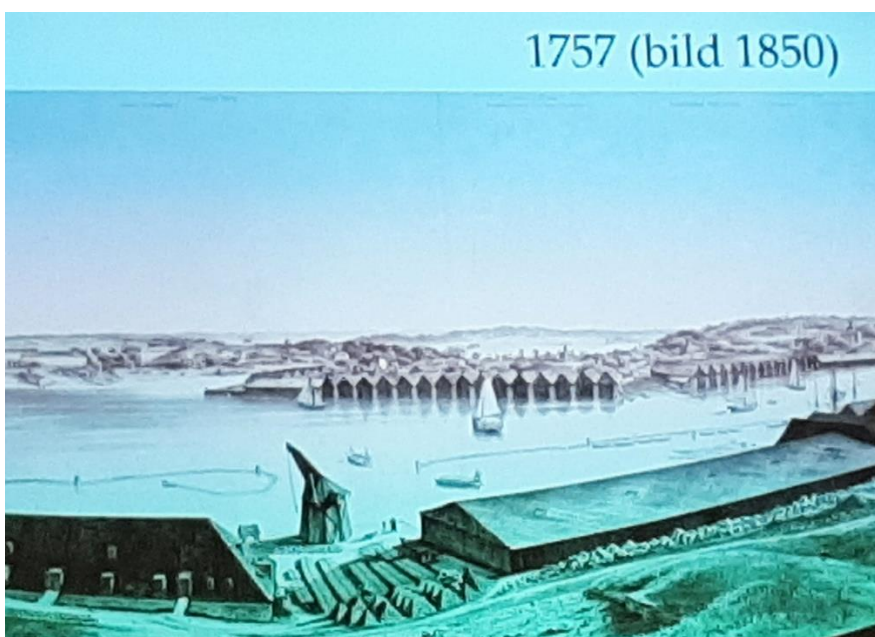
Namnet Hjorthagen finns som bekant bevarat än i dag i en av Stockholms stadsdelar.

Under 16- och 1700-talen var djurhetsningar ett nöje för hovet.

Under drottning Kristinas tid infördes djurhetsningar med lejon, eftersom drottningen hade fått lejon i krigsbyte.

De ägde rum i närheten av Nordiska museet, där platsen än i dag heter Lejonslätten.

Det sista lejonet finns uppstoppat på Naturhistoriska riksmuseet.

Under 1700-talets strider mot ryssarna, som då härjade hela Sveriges ostkust, skapades en galärflotta som svenskt försvar av skärgården.

För att hysa dess byggdes ett stort antal galärskjul på Djurgården, som ses här i fonden.

Det enda skjulet som finns kvar idag inrymmer nu Spritmuseum på Djurgårdsstrand nära Vasamuseet.

Vasaorden är en svensk kungaslup, som ägs och bemannas av Försvarsmakten (marinen) och som är avsedd att användas av kungahuset vid officiella ceremonier.

Vi har sett den användas vid kungliga bröllop bland annat.

Den nuvarande Vasaorden är en exakt kopia från 1923 av den ursprungliga slupen, som totalförstördes i en brand 1921.

År 1809 - 1810 gjordes en överenskommelse om att staten ska äga kungliga Djurgården, men att kungen har dispositionsrätt.

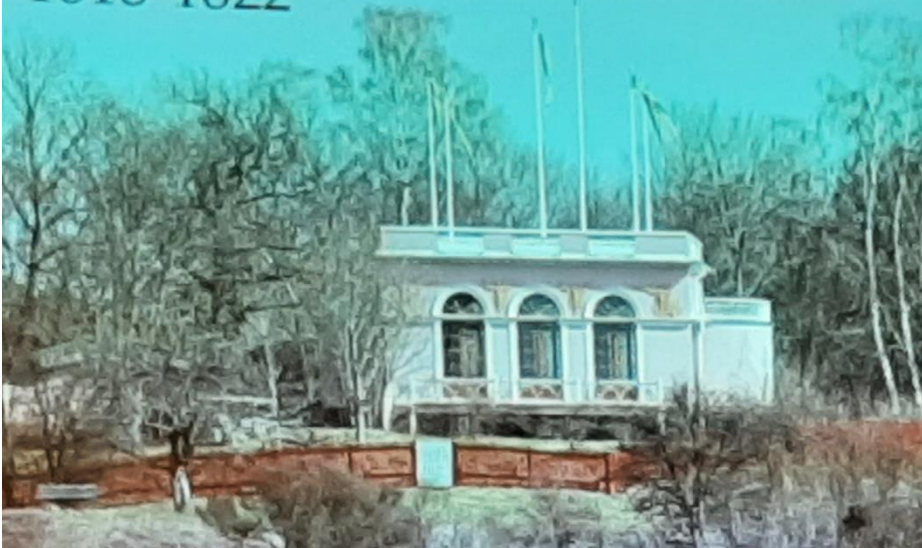
Under Karl XIV Johans tid skapades ett experimentalfält på Norra Djurgården med ett antal professorsvillor i Frescati.

Det var Kungliga Lantbruksakademiens experiment- och försöksverksamhet.

Vetenskapen finns alltså med som en verksamhet på Kungliga Djurgården redan från den tiden.

På 1960-talet ändrades uppdraget när Stockholms universitets nya campus installerades på fälten.

1818-1822

Kungliga borgen uppfördes som kung Karl XIV Johans rastplats.

Den ritades av arkitekt Fredrik Blom.

Här bodde han i flera veckor medan militära övningar pågick på Ladugårdsgärdet.

Från Borgen kunde han överblicka och leda manövrerna.

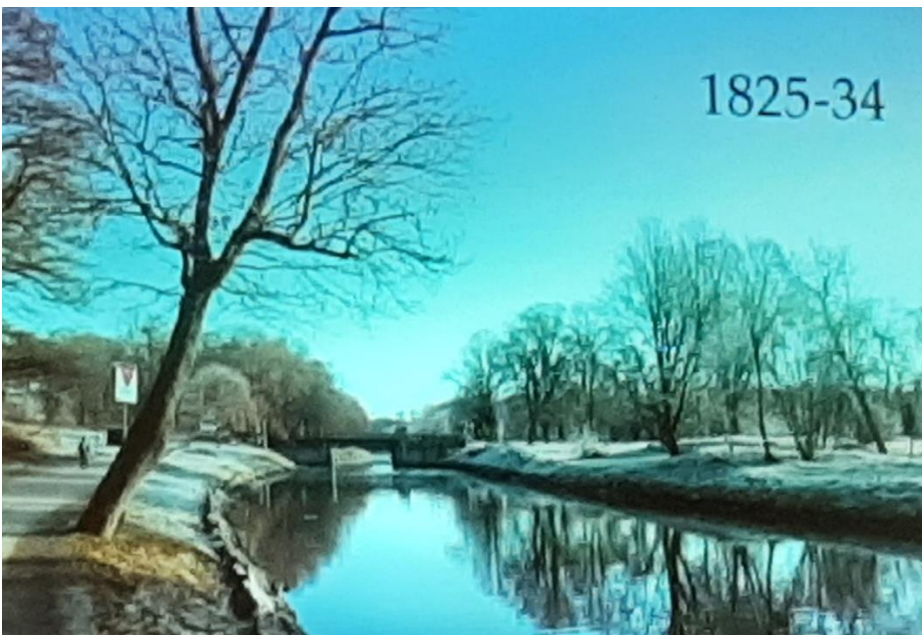
1823-1826

Rosendal är det enda slott som Karl XIV Johan lät bygga för egen räkning.

Även Rosendal är ett verk av Fredrik Blom.

1825-34

Här fanns redan mycket tidigt en naturlig farled mellan Lilla Värtan i väst och Djurgårdsbrunnsviken i öst, men i mitten av 1700-talet upphörde Södra Djurgården att vara en ö.

Genom landhöjning och igenväxning blev farleden till en smal, obrukbar rännil.

Då tog kungen initiativ till den nuvarande Djurgårdsbrunnsviken, som invigdes 1834.

1829

På 1800-talet blev Djurgården en plats där inte bara hovet utan också "vanligt folk" kunde roa sig.

Det blev snart stockholmarnas "vardagsrum".

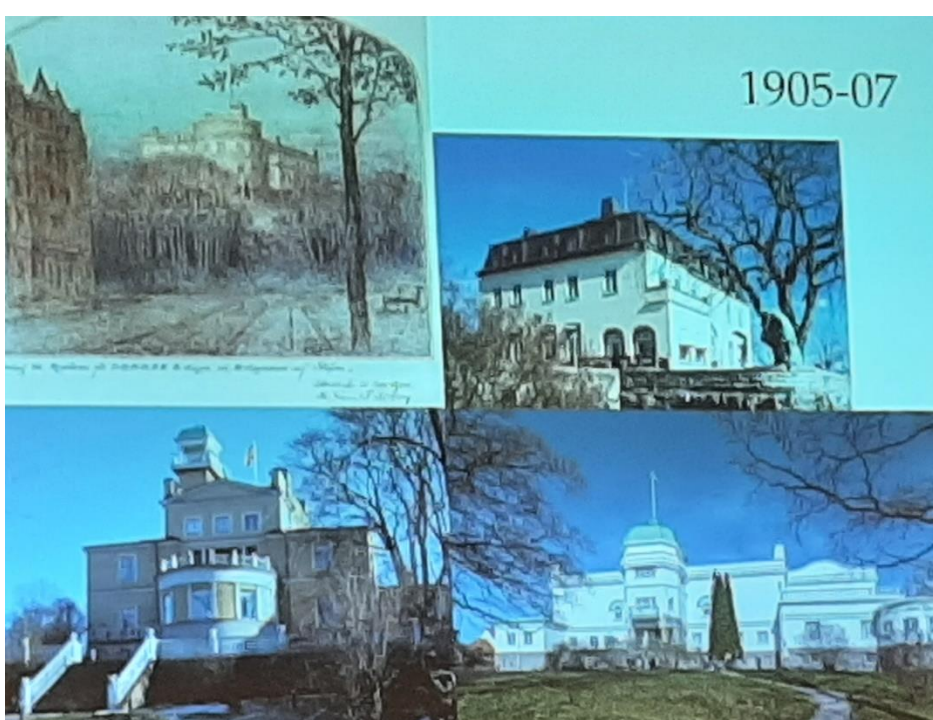
Här ser vi när kung Karl Johan inviger Bellmansbysten vid Bellmansro under stort folkjubel.

1897

Stockholm hade ett antal stora utställningar åren 1866 till 1930 och de flesta ordnades på Djurgården

Allmänna konst- och industri-utställningen på Djurgården 1897 var en storslagen utställning över vad Sveriges industrialism kunde åstadkomma.

1905-07

Ferdinand Boberg kallas för Djurgårdsarkitekt på grund av de ståtliga byggnader han ritade där i början av 1900-talet.

Här ser vi (förutom en byggnad som aldrig uppfördes) Waldemarsudde, Byströmska villan (nu spanska ambassaden) och Thielska Galleriet.

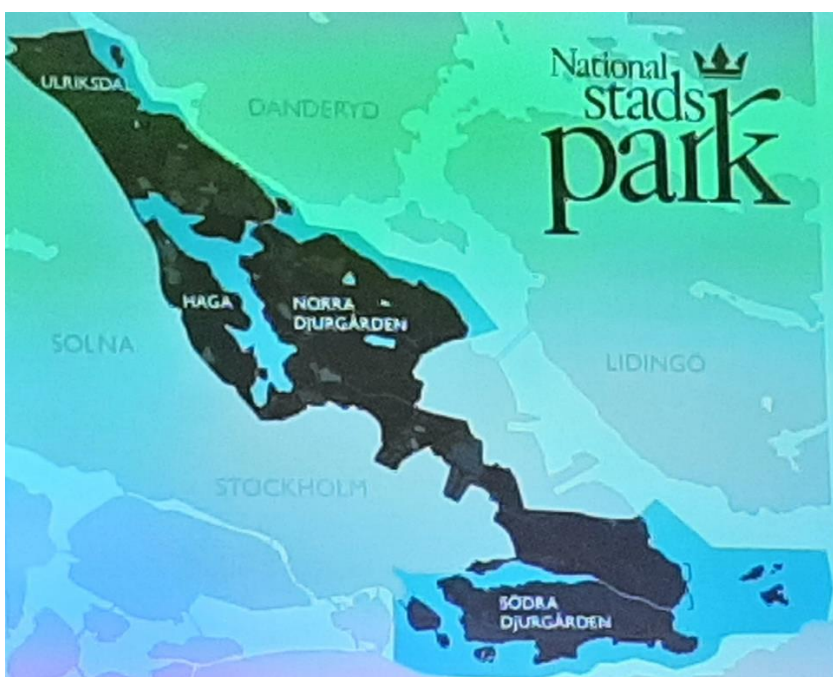

Genom åren har flera förslag på förtätning av Kungliga Djurgården gjorts, men de flesta har inte blivit genomförda.

Man har lyckats värna de grönområden som omger Stockholm i olika "kilar".

Kungliga Djurgården, som är inringat här på kartan, finns i den södra Järvakilen.

1995 bildades en Nationalstadspark av den södra Järvakilen.

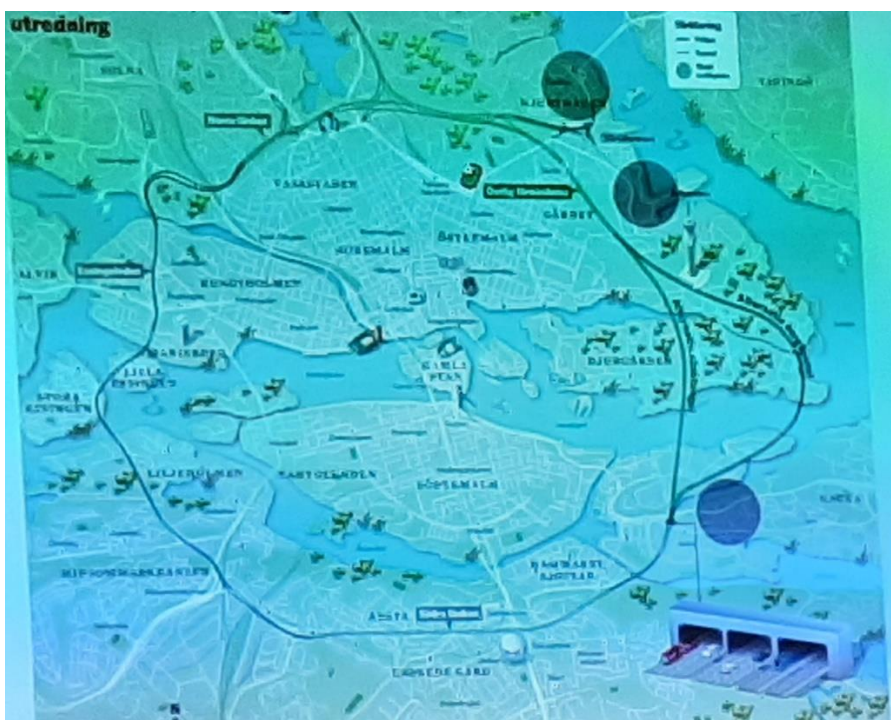
Värna – Vårda – Visa är ledord för Nationalstadsparken, som huvudsakligen utgörs av kunglig mark.

2017

Styrelse i Nationalstadsparken är Konungens råd för mark- och byggnadsfrågor, där kungen är ordförande.

Som slottsfogde vid Kungliga djurgårdens förvaltning (KDF) är Magnus själv inblandad i frågorna.

Här är några aktuella frågor för Konungens råd för mark- och byggnadsfrågor:

En fråga som diskuterats länge är en östlänk förbi centrala Stockholm.

Om den blir verklighet kommer den att gå genom Djurgården.

Norra Djurgårdsstaden har byggts på mark som köpts av Stockholms stad.

Folke Bernadottes bro, som invigdes 2019, är en gång- och cykelbro över Djurgårdsbrunnsviken mellan Norra och Södra Djurgården i höjd med Tekniska museet / Etnografiska museet och Rosendals slott.

Det var KDF som lät bygga bron som ett led i sin strävan att göra Djurgården tillgänglig och trivsamt.

Magnus svarade på frågor från den engagerade publiken, bland annat om Kaknästornet, som tyvärr inte längre är öppet för allmänheten.

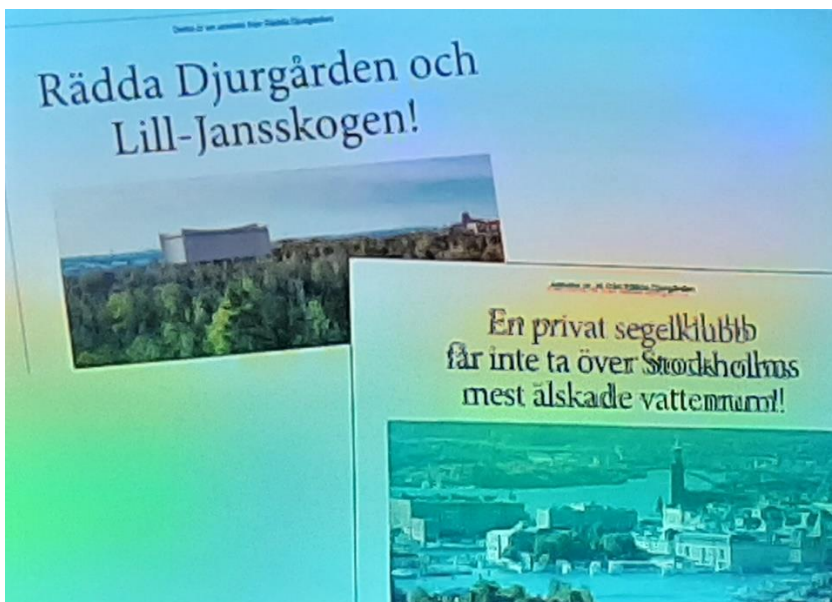
Orsaken är säkerhetsskäl, på grund av allt fler terrorattentat i världen och även i Sverige.

KDF är också engagerad i frågan om en ev utbyggnad av Gröna Lund på P-platsen på andra sidan gatan.

P-platsen är på privat mark och KDF tycker att det är rimligt att låta det bli en utvidgning av nöjesparken.

Nöje och rekreation är ledord för Kungliga Djurgårdens förvaltning.

Det väcker många känslor när det planeras för förändringar på Djurgården.

Uppropet på övre bilden gällde planerna på ett nytt vattentorn i Lilljansskogen.

På den undre bilden gällde det när KSSS planerade en gästhamn vid Galärvarvet.

Nöjesevenemang måste få finnas och då behövs det grön mark.

Men även miljöskäl talar för behovet av grönytor och skog, så det är viktigt att bevara så mycket som möjligt trots viss utbyggnad.

Även flyguppvisningar och andra uppskattade publika evenemang sker på Kungliga Djurgården.

Med den slutbilden tackade Magnus för sig.

Han fick varma applåder och en avskeds-present som tack för det intressanta föredraget.